

KKW-6040

Seat No. _____

B. A. (Sem. III) Examination

November / December - 2014

Sanskrit : Paper - CE-303

(Core Elective)

(१) रघुवंशम् - सर्ग - १४ - कालिदासः।

(२) व्याकरणम्।

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ (५) गभे ते त्रश श्लोकोनो अनुवाद करो :

(१) आनन्दजः शोकजमश्रु बाष्पस्तयोरशीतं शिशिरो विभेद।

गङ्गासरखोर्जलमुष्णतप्तं हिमाद्रिनिष्यन्द रवावर्तीणः।

(२) सौमित्रिणा सावरजेन मन्दमधूतबालव्यजनो रथस्थः।

धृतातपत्रो भरतेन साक्षादुपायङ्घात एव प्रवृचः॥

(३) पितुर्नियोगाद्यनवासमेव निस्तीर्य रामः प्रतिपन्नराज्यः।

धर्मार्थकामेषु समां प्रपेदे यथा तथैवावरजेषु वृत्तिम्॥

(४) तेनार्थर्वालोभपराडमुखेन तेन घ्नता विघ्नभयं क्रियावान्।

तेनासलोकः पितृमान्विनेत्रा तेनैव शोकानुपदेन पुत्री॥

(५) तामङ्गमारोप्य कृशाङ्गयष्टिं वर्णान्तराकान्तपयोधराग्राम।

विलज्जमानां रहसि प्रतीतः पप्रच्छ रामां रमणोऽभिलाजम्॥

(६) कलत्रनिन्दागुरुणा किलैवमभ्याहतं कीर्तिविपर्ययेवा।

अयोधनेनाय एवाभितप्तं वैदिहिबन्धोहृदयं विदहे॥

(ખ) ગમે તે બે સ-સંદર્ભ સમજાવો :

૫

- (૧) અપશ્યતાં દાશરથી જનન્યૌ છેદાદિવોપધનરોર્ભતત્યૌ।
- (૨) અપીપ્સિતં ક્ષત્રકુલાઙ્ગનાનાં ન વીરશૂશબ્દમકામયેતામ્।
- (૩) ષડાનનાપીતપયોધરાસુ નેતા ચમૂનામિવ કૃતિકાસુ।
- (૪) છાયા હિ ભૂમેઃ શશિનો મલત્વેનારોપિતા સુધિમતઃ પ્રજાભિઃ।

૨ મહાકવિ કાલિદાસના જીવન અને સમય વિશે વિગતે લખો. ૧૪

અથવા

૨ મહાકાવ્યનાં લક્ષણોને આધારે 'રઘુવંશમ્'ને મહાકાવ્ય તરીકે મૂલવો. ૧૪

૩ 'રઘુવંશમ્'ના ૧૪મા સર્ગને આધારે 'રામ'નું પાત્રાલેખન કરો. ૧૪

અથવા

૩ 'રઘુવંશમ્'ના સર્ગ-૧૪નો પરિચય આપી, તેની વિશેષતાઓ વર્ણવો. ૧૪

૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે ટૂંક નોંધ લખો : ૧૪

- (૧) 'રઘુવંશમ્' - શીર્ષક
- (૨) સીતાસંદેશ
- (૩) 'વાલ્મીકિ'નું પાત્ર
- (૪) કાલિદાસની ઉપમાઓ.

- (૧) મહાકવિ કાલિદાસે કયા કયા નાટકો લખ્યા છે ?
- (૨) કાલિદાસ રચિત મહાકાવ્યો કયાં કયાં છે ?
- (૩) 'રઘુવંશમ્' ના આધાર ગ્રંથો કયા કયા છે ?
- (૪) બન્ને માતાઓએ રામ-લક્ષ્મણને કેવી રીતે ઓળખ્યા ?
શા માટે ?
- (૫) કૃતિકાઓ પ્રત્યે કોણ સમાન ભક્તિ ધરાવે છે ? કેવી રીતે ?
- (૬) સીતાનો લોકોપવાદ સાંભળી રામની ચિત્તવૃત્તિ કેવી બની ?
- (૭) લક્ષ્મણે કોની જેમ રામની આજ્ઞા સ્વીકારી ?
- (૮) વાચનું દ્વિતીયા એકવચન અને જગત્નું તૃતીયા એકવચનનું રૂપ લખો.
- (૯) ચન્દ્રમસા અને રાજ્ઞામ્ એ બે રૂપો ઓળખાવો.
- (૧૦) અસ્મદ્નું પં. એ.વ. અને યુષ્મદ્ નું ષ. એ. વ. રૂપ લખો.
- (૧૧) તદ્ (પું.)નું ય. એ.વ. અને કિમ્ (સ્ત્રી.)નું સ.એ.વ. રૂપ લખો.
- (૧૨) કાલિદાસ બીજા કયા નામે ઓળખાય છે ?